

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCCX. ad annum MLXXIII.

Parisiis, 1644

Conventvs VWestmonasteriensis Svb Rege Edvvardo Confessore Habitvs,
in natali Domini anno gratiae MLXVI. indictione III. regni eiusdem regis
XXV. atque vltimo, praesentibus Edvvardo rege, Edgitha ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15625

CONVENTVS
VVESTMONASTERIENSIS

ANNO
CHRISTI
1066.

SVB REGE EDVVARDO CONFESSORE HABITVS,
in natali Domini anno gratiæ MLXVI. indiçtione III.
regni eiusdem regis XXV. atque vltimo, præsentibus
Edvvardo rege, Edgitha regina, Stigando archiepisco-
po Cantuariæ, Eldredo archiepiscopo Eboraci, cete-
risque Angliæ episcopis, abbatibus, capellanis regis, co-
mitibus, ministris, seu thainis regiis, & militibus, qui in
chartarum sequentium subscriptionibus nominantur:

*In quo actum fuit de dotatione, privilegiis, celebri asylo, &c. eccle-
siæ sancti Petri Vvestmonasterii, iam ab integro reedificatæ &
dedicatæ, multisque diplomatibus amplissime munitæ, prout
liquet e tribus chartis prædicti regis Edvvardi, & epistolis
Leonis papæ IX. & Nicolai II. quæ sequuntur.*

CHARTA I. REGIS EDVVARDI CONFESSORIS,
ecclesiæ sancti Petri Vvestmonasterienfi confecta,

*In qua epistola Leonis papæ IX. ad eundem regem recitatur: sed
præter multa intermedia, (dotationem sine dubio continentia)
desiderantur chartæ exordium, (quod barangiam vocant) &
conclusio.*

Edvvardus Dei gratia Anglorum rex, &c.

Angliæ da-
ta conditio.

SCIRE VOS VOLO, quoniam tempore auorum meorum,
patrisque mei, multa & grauia bellorum pericula affli-
xerunt gentem Anglorum, & ipsos tam a suis, quam ab ex-
traneis concitata; adeo vt pene periclitata sit hereditaria
regum successio, magnumque interstitium inter fratrem
meum Edmundum, qui patre meo mortuo successit, me-
que habitum sit, inuadentibus regnum Svvegeno & Cnu-
tho filio eius regibus Danorum, ac filiis ipsius Cnuthi, Ha-
roldo & Harde-Cnutho, a quibus & alter meus frater Al-
fredus crudeliter est occisus, solusque, sicut Ioas occisio-
nem Athaliæ, sic ego crudelitatem eorum euasi. Tandem
respectu misericordiæ Dei, post plures annos, ego Edvvar-
dus

ANNO
 CHRISTI
 1066.

dus ad paternum solium reaccessi, & eo potius sine vlllo
 bellorum labore, sicut amabilis Deo Salomon, tanta pace
 & rerum opulencia abundaui, vt nullus antecedentium
 regum similis mei fuerit in gloria & diuitiis. Sed gratia Dei,
 non me, vt assolet, ex opulencia & superbia contemptus in-
 uasit, imo coepi cogitare cuius dono & auxilio ad regni
 culmen euasi; quoniam Dei est regnum, & cui vult dare
 illud; & quia mundus transit, & concupiscentia eius: qui
 autem totum se subdit Deo, feliciter regnat & perpetua-
 liter diues est. Itaque deliberaui me ire ad limina publi-
 cium apostolorum Petri & Pauli, & ibi gratias agere
 pro collatis beneficiis, & exorare vt eam pacem firma-
 ret Deus perpetuam mihi & posteris meis. Præparauit ergo
 & denumerauit expensas necessarias itineri, & hono-
 rabilia dona quæ ferrem sanctis apostolis. Sed grauius su-
 per re mœror habebat optimates meos, vtpote memo-
 res malorum quæ sub aliis regibus pertulerant, ne tan-
 to domino, & pro patriæ rege absente; regnum noui-
 ter sedatum aliqua turbaretur hostilitate, & metuentes
 id quod sanctus Ezechias, ne si forte in via aut ægritu-
 dine, aut alio incommodo deficerem, hereditariis regi-
 bus carerent, maxime quia nullum habebam filium. Ita-
 que communi habito concilio, rogabant me vt ab inten-
 tione desisterem, pollicentes se satisfacturos Deo pro voto
 meo, tam in Missarum & orationum oblatione, quam in
 larga eleemosynarum distributione. Sed cum obnixè con-
 tradicerem, tandem vtrisque placuit, vt mitterentur le-
 gati duo ab vtraque parte, † Eldredus & † Hermanus epi-
 scopi, & abbates Vvulfricus & Elfvvynus, qui apostolo
 meam voluntatem & votum & illorum petitionem indi-
 carent, & secundum eius sententiam, quam mihi manda-
 ret, promisi me omnia facturum. Factum est ergo quod
 volumus, & venientes Romam legati nostri ex volunta-
 te Dei inuenerunt collectam Synodum in eadem Vrbe,
 cumque exposuissent meam voluntatem, & suam peti-
 tionem coram ducentis & quinquaginta episcopis, & alia
 multitudine sanctorum patrum, tunc apostolicus ex con-
 silio sanctæ Synodi hanc epistolam scripsit.

Rex iter
 Romam
 vouit.

Legati mit-
 tuntur.
 † Vvigor-
 nensis, post
 Eboracen-
 sis.
 † Shirebur-
 nensis.

*Leo episcopus seruus seruorum Dei dilecto filio suo Edvardo
Anglorum regi salutem & apostolicam benedictionem.*

ANNO
CHRISTI
1066.

Quoniam voluntatem laudabilem & Deo gratam agnouimus, gratias agimus Deo, per quem reges regnant, & principes iusta decernunt. Sed quia prope est Dominus in omni loco inuocantibus eum in veritate, & sancti apostoli cum suo capite coniuncti sunt vnus spiritus, & pias preces æqualiter audiunt, & quia constat periclitari regionem Anglicam ex tua discessione, qui freno iustitiæ seditiosos eius motus cohibes, ex auctoritate Dei, & sanctorum apostolorum, & sanctæ Synodi, absoluimus te a peccato illius voti, pro quo Dei offensam times, & ab omnibus negligentis & iniquitatibus tuis, ea nimirum potestate vsi, quam Dominus in beato Petro concessit nobis, dicens: *Quæcumque solueritis super terram, soluta erunt & in cælis.* Deinde præcipimus tibi sub nomine sanctæ obedientiæ & pœnitentiæ, vt expensas quas ad istud iter paraueras, pauperibus eroges, & cœnobium monachicū in honorem sancti Petri apostolorum principis, aut nouum construas, aut vetustum emendes, & augeas, & sufficientiam victualium fratribus de tuis redditibus constituas, quatenus dum illi assidue inibi Deum laudauerint, & sanctis augeatur gloria, & tibi indulgentia, cui loco quidquid contuleris vel collatum est, vt conferetur, vt ratum sit apostolica auctoritate præcipimus, & vt semper habitatio monachorum sit, & nulli laicæ personæ nisi regi subdatur, & quæcumque priuilegia ibi instituire volueris, ad honorem Dei pertinentia, concedimus, & robustissima auctoritate confirmamus; & infractores eorum æterna maledictione damnamus.

Math. 16.

Cœnobium
sancto Pe-
tro erigen-
dum.

Vestmo-
nasterium
designatur
locus.

Hæc & alia apostolica mandata cum referrent nobis legati, interea reuelauit beatus Petrus cuidam probabilis vitæ monacho incluso, nomine V vulfino, voluntatem suam esse, vt restruerem locum qui dicitur Vestmonasterium, quod a tempore S. Augustini primi Anglorum episcopi institutum, multaque veterum regum munificentia honoratum, propter vetustatem & frequentes bellorum tumultus pene videbatur destructum. Cumque mihi hanc visionem meisque retulisset, & apostolicæ literæ æqualia præcepta detulissent, contuli voluntatem meam cum voluntate

ANNO
 CHRISTI
 1066.

Dei, & cum totius regni electione, dedi me ad restructio-
 nem eiusdem loci. Itaque decimari præcepi omnem sub-
 stantiam meam, tam in auro & argento quam in pecudi-
 bus, & omni genere possessionum, & destruens veterem,
 nouam a fundamento basilicam construxi, & constructam
 dedicari feci quinto Kalendas Ianuarii: in qua collocaui
 ipsa die reliquias quas Martinus papa & Leo, qui eum con-
 fecrauit, dederunt Alfredo regi, & quas ipse a Charleman-
 no rege Francorum dari sibi impetrauit: cuius filiam pater
 eius Ethelvulfus rex post mortem primæ coniugis duxe-
 rat in vxorem, quæque ab ipso ad successorem eius Ethel-
 stanum, deinde ad Edgarum, ad vltimum ad nos peruene-
 runt: scilicet duas partes Crucis Domini, & partem vnus
 clauis, partemque tunicæ eius inconsutilis, & de vestimen-
 tis sanctæ Mariæ, & reliquias apostolorum Petri & Pauli,
 Andreæ, Bartholomæi, Barnabæ, & aliorum plurimorum
 sanctorum, & quinque capsas aliis sanctorum reliquiis ple-
 nas: & statui, vt quicumque reus maiestatis regis, vel
 cuiuslibet alterius offensæ, ad locum, in quo pausant istæ
 reliquie, confugerit, eius rei & membrorum ac vitæ im-
 punitatem consequatur.

Rex opes
 decimat,
 &c.

CHARTA II. REGIS EDVWARDI CONFESSORIS
 ecclesiæ sancti Petri Vestmonasteriensi confecta.

Desideratur exordium.

Sciunt omnes futuræ generationes me pro voti mei ab-
 solutione, peccatorumque meorum omnium remissione,
 pro animabus regum, tam successorum quam prædeces-
 sorum meorum, & omnium parentum meorum, & pro
 pace & stabilitate regni mei, & prosperitate totius Anglo-
 rum populi, loco illi, id est Vestmonasterio, omnimodam
 libertatem, quantum ad potestatem terrenam concessisse.
 Et quod illi de ecclesiastica hoc regia libertate statuo, eius
 igitur amoris stimulo & fide plenissima ac deuotissima suf-
 fultus, cuius largiflua miseratione in cathedra regali pro-
 motus sum, cum Concilio & decreto archiepiscoporum,
 episcoporum, comitum, aliorumque meorum optimatum
 prospiciens, hoc ipsi ecclesiæ & habitantibus in ea, siue per-
 tinentibus ad eam, vtile fore, non solû in præsentem, sed in fu-

Concil. Tom. 25.

Q999 ij

turum elegi fanciendum, atque perpeti stabilimento ab omnibus confirmandum: vt pro Christi honore & amore, & pro reuerentia summi apostolorum principis Petri, cuius patrocínio me ipsum commisi, & pro deuotione ac veneratione sanctarum reliquiarum, quas eidem loco contuli, beatorum videlicet apostolorum, martyrum, confessorum, & virginum, vt omnipotens Deus per illorum suffragia sanctorum, depulsis cunctis aduersitatibus, cum pacis & honoris sui stabilitate, ac perpetuæ tranquillitatis sublimatione, locum illum custodiat, disponat & protegat, & pro magnifica dignitate siue regali excellentia ipsius ecclesiæ, & pro quiete monachorum ibidem Deo famulantium, tantus honor eidem ecclesiæ habeatur in perpetuum & obseruetur; vt neque nos, neque successores nostri, nec quilibet episcopus, nec quicumque de iudiciaria potestate in ipsam sanctam basilicam, vel in manentes in ipsa, vel in homines qui cum suis terris vel qualibuscumque substantiis ad ipsam tradere vel deuouere se voluerint, nisi per voluntatem abbatis, & suorum monachorum, vllam vnquam habeant potestatem. Et sit hæc sancta mater ecclesia peculiaris patroni nostri domini & magni apostoli ter beati Petri libera & absoluta ab omni inuasionem vel inquietudine omnium hominum, cuiuscumque potestatis esse videantur. Præterea aliud constituo, atque in perpetuum confirmo, vt quisque fugitiuorum de quocumque loco, pro quacumque causa, cuiuscumque conditionis sit, ipsum sanctum locum, vel procinctum eius fugiens interuenerit, immunis sit omnino, ac plenam libertatem consequatur.

Immunitas.

Asylum.

Anathema
in violato-
res.

Si quis vero hanc nostram donationem augere & amplificare voluerit, augeat Deus dies eius prosperos hic & in futurum. Si autem euenerit vt aliquis aut regum succedentium, vel alicuius personæ homo (quod non optamus) diabolica temeritate fuerit elatus vel seductus, quatenus hoc nostrum statum infringere vel minuere, aut in aliud mutare velit, sciat se perpetuo anathemate damnatum, nisi tamen satisfactione emendauerit. Si autem emendatione fuerit indignus, ipse quidem cum Iuda proditore, gehennæ ignibus cremabitur: sed hæc charta nihilo minus in sua libertate permanebit, quamdiu Christiani nominis timor & amor in hac nostra gente perseuerauerint.

ANNO
CHRISTI
1066.

Ad vltimum, chartam istam conscribi & sigillari iussi,
& ipsam manu mea signo sanctæ Crucis impressi, & ido-
neos testes annotari præcepi ad corroborandam. Itaque
propriam donationis libertatem ego Edvvardus, Deo
largiente Anglorum rex, signum venerandæ Crucis im-
pressi.

Ego Editha regina huic donationi regiæ consentiens subscripsi.

Ego Stigandus archiepiscopus concessi & subscripsi.

Ego Vvulfinus episcopus consensi & subscripsi.

Ego Leofricus episcopus consensi & subscripsi.

Ego Hermannus episcopus consensi & subscripsi.

Ego Vvalterus episcopus consensi & subscripsi.

Ego Giso episcopus consensi & subscripsi.

Ego Vvulstanus episcopus consensi & subscripsi.

Ego Sivvardus episcopus consensi & subscripsi.

Ego Edvrynus abbas consensi & subscripsi.

Ego Agelfius abbas consensi & subscripsi.

Ego Allvvinus abbas consensi & subscripsi.

Ego Leofricus abbas consensi & subscripsi.

Ego Agelvvrus abbas consensi & subscripsi.

Ego Valdvrynus abbas consensi & subscripsi.

Ego Vvulvoldus abbas consensi & subscripsi.

Ego Raynbaldus cancellarius.

Ego Haroldus dux.

Ego Edvrynus dux.

Ego Leofdvvinus dux.

Ego Guden dux.

Ego Ergarus minister.

Ego Kendus minister.

Ego Vvygodus minister.

Ego Radulphus minister.

Ego Robertus minister.

Ego Ednothus minister.

Ego Agelnodus, Vvulfricus, Syvvardus, Godricus.

Acta apud Vvestmonasterium quinto Kalendas Ia-^{Datio.}
nuarii, die sanctorum Innocentium, anno dominicæ in-
carnationis millesimo sexagesimosexto, indictione ter-
tia, anno regni serenissimi Edvvardi regis vicefimoquin-
to. Svvyergarius notarius ad vicem Reynbaldi regiæ di-
gnitatis cancellarii hanc chartam scripsi & subscripsi. In
Dei nomine feliciter. Amen.

CHARTA III. REGIS EDVWARDI CONFESSORIS ecclesie sancti Petri Vvestmonasterienſi confecta. ANNO CHRISTI 1066.

Habentur in hac charta, epistola regis Edvvardi confessoris ad papam Nicolaum II. pro confirmatione priuilegiorum ecclesie Vvestmonasterii, & epistola Nicolai papae II. ad regem Edvvardum confessorem, qua petita annuit, & plura insuper priuilegia.

IN nomine sanctae & indiuiduae Trinitatis, propter eos qui iustitiam Dei contemnunt, & suam volunt constituere. Quoniam iustitiae Dei non sunt subiecti, procurandum est iis qui ecclesiarum Dei priuilegia constituunt, ut multiplices chartas & multitudinem testium atque maledictionum congerant: quibus, etsi non semper, tamen aliquoties pessimorum hominum impia proteruita, & perniciosa praesumptio, tutius proteratur, retundatur, ac reuerberetur, nec non fortissimo defensionis robore funditus eradicetur. Quapropter ego Edvvardus, Dei gratia Anglorum rex, notum facio omnibus futuris post me saeculi generationibus, quoniam praeccepto Leonis papae, pro poenitentia & remissione peccatorum meorum, renouui & melioraui basilicam eam Petri, quae sita est prope moenia principalis Anglorum vrbs Londoniarum, & ab occidentali ora eiusdem vrbs dicitur Vvestmonasterium, quae aedificata quidem fuerat antiquitus sub Mellito, London primo episcopo, socio & contemporaneo sancti Augustini primi Cantuariae archiepiscopi, & per ipsum beatum Petrum, angelico famulante seruitio, sanctae Crucis impressione & sacri chrismatis permixtione dedicata: sed per frequentes incursiones barbarorum, & maxime Danorum, qui, patre meo Aethelredo viuente, irruptionem in Angliam fecerant, & eo mortuo, cum fratre meo Edmundo dimidium regni sub amicitiarum pacationem tenuerant, fratremque alium Alfredum miserabiliter interemptum enecauerant, neglecta penitus & destructa videbatur.

Ecclesia Vvestmonasterienſis a quo primum condita.

Rex legatos Romam mittit.

Cum ergo renouassem eam, & multa priuilegia regiae potestatis & apostolicae auctoritatis per beatum Leonem papam in ea constituissem, defuncto ipso Leone, & con-

ANNO
 CHRISTI
 1066.

firmato in eius loco Nicolao, placuit mihi renouare, meliorare, & confirmare consuetudines & donationes pecuniarum, quas antecessores mei reges sancto Petro instituerant, propter deuotionem summam quam habuit semper Anglorum gens erga eum & eius vicarios. Itaque propter hoc negotium & alia quamplura legatos misi Romam, episcopum vnum Aldredum, & duos electos ad ordinandos episcopos, Glifonem scilicet & Vvalterum, vt a domino papa sacrentur. Venientes autem Romam, ab apostolico Nicolao honore quo decebat suscepti, inuenerunt ibi ad Synodum congregatam multitudinem magnam episcoporum, abbatum, monachorum & clericorum, ceterorumque fidelium: cumque audiente Synodo suae legationis causam perorarent, huius summam epistolae domino papae obtulerunt:

*Summo vniuersalis ecclesiae patri Nicolao Edvvardus gratia
 Dei Anglorum rex debitam subiectionem &
 omnimodum seruitium.*

GLORIFICAMVS Deum, qui curam habet suae electae
 ecclesiae, quoniam in loco boni praedecessoris, vos
 optimum successorem constituit. Quapropter iustum iudicamus apud vos, velut ad solidam petram, *accurre, & probare omnes bonas intentiones nostras, & vestram notitiam atque societatem in bono habere, quatenus eas donationes & priuilegia quae obtinuimus apud praedecessorem vestrum, renouetis & augeatis nobis, videlicet, vt quod ille iniunxit nobis sub nomine obedientiae ac poenitentiae, propter votum quod voueram ire Romam, & in remissionem omnium peccatorum meorum, construere coenobium monachorum in honorem apostoli Petri, ratum faciatis, & priuilegia possessionum & dignitatum eiusdem loci confirmetis, renouetis, atque augeatis, & in perpetuum immutabilia stare decernatis. Ego quoque pro modulo meo augeo & confirmo donationes & consuetudines pecuniarum, quas habet sanctus Petrus in Anglia, & ipsas pecunias collectas, cum regalibus donis mitto vobis, vt oretis pro me, & pro pace regni mei, & continuam ac solennem memoriam haberi instituat, totius gentis Anglorum, coram corporibus sanctorum apostolorum. Valete.

Petit priuilegiorum renouationem.

Confirmat denarium S. Petri, &c.

Iis igitur literis a summo pontifice susceptis, cum feliciter ad votum suum omnibus peractis a Roma redirent, consulente sancta Synodo, transmissam a domino papa mihi detulerunt epistolam:

Nicolaus episcopus seruus seruorum Dei gloriosissimo ac piissimo, omnique honore dignissimo, spirituali quoque filio nostro, Edwardo Anglorum regi, visitationem omnimodam, salutem mellisquam, & benedictionem apostolicam.

Regem suscipit in societatem apostolicam.

Laudat Anglorum regum pietatem in sanctum Petrum.

Concedit priuilegia.

OMNIPOTENTI Deo referimus grates, qui vestram prudentissimam excellentiam in omnibus ornatuit & decorauit erga beatum Petrum apostolorum principem, & nobiscum habere dilectionem, & in omnibus apostolicis consentire censuris. Literas igitur vestrae nobilitati transmittimus, & per eas societatem sanctorum apostolorum & nostram vobis damus, orantes misericordiam illius qui est Dominus omnium, & rex super omnia solus, ut ipse vos participem faciat ex omnibus, si qua sunt coram Deo, bonis operibus nostris; & fratres nos, ac socios in sua dilectione constituat in omni tempore amplius, ac non minorem partem nostri obsequii vobis reconfignet in suo regno, quam nobismetipsis prouenire optamus. Erimus etiam deinceps pro vobis sine dubio orantes assidue, ut ipse Deus vobis subiiciat hostes & inimicos, qui contra vos voluerint insurgere; & confirmet vos in paterno folio, & propria hereditate. At beatus Petrus sit vobis custos & adiutor semper in omni tribulatione. Claret enim Anglorum reges pro reuerentia & deuotione, quam exhibuerunt beato Petro, gloria & honore floruisse, ac ipsius patrocinio famosos triumphos obtinuisse: cuius beati apostoli meritis, vestro desiderio & voluntati omnipotens Deus praestet effectum, & confirmet vobis paterni regni imperium, & tribuat pacis incrementum: & post praesentis vitae decursum, perducatur ad aeternum permanentis gloriae imperium. Renouamus ergo, & confirmamus, ac augemus vobis priuilegia vestra, scilicet, ut absoluti sitis ab illo voto quod timebatis, & ab omnibus aliis peccatis & iniquitatibus vestris, auctoritate illius, qui me, licet indignum, suae sanctae praeseesse voluit ecclesiae. Praeterea illi loco, quem sub nomine sanctae poenitentiae

con-

ANNO
 CHRISTI
 1066.

constituendum, & meliorandum suscepistis: quoniam, ut fertur, primo antiquitus consecrationem a beato Petro accepit, cuius, licet indigni, vicarii sumus, & quia regia antiquitus sedes est; ex auctoritate Dei & sanctorum apostolorum, atque huius Romanæ sedis, & nostra; concedimus, permittimus, & solidissime confirmamus, ut amplius in perpetuum regie constitutionis & consecrationis locus sit, atque repositorium regalium insignium, & habitatio perpetua monachorum, qui nulli omnino personæ nisi regi subdantur, habeantque potestatem, secundum regulam sancti Benedicti, per successiones eligere ex se idoneos abbates; neque introducat per violentiam extranea persona, nisi quam concors congregatio esse præelegerit. Absoluius etiam eum locum ab omni seruitio & dominatione episcopali, ut nullus episcopus illuc introeat ordinaturus, aut præcepturus aliquid, nisi ex petitione & consensu abbatis & monachorum. Et habeat idem locus liberum procinctum, id est ambitum & cæmeterium mortuorum, circa se absque episcopali, vel cuiuslibet respectu, vel exactione, & omnia quæ ad libertatem & exaltationem illius loci, ad honorem Dei pertinentia per nostram auctoritatem accedere possunt, hilari atque promptissima voluntate concedimus. Possessiones autem, quas antiqui reges, seu quicumque alii homines, vos quoque, & vestri barones, ad eundem locum contulistis, & chartas quæ ex eis factæ sunt, diuina & nostra auctoritate roboramus, & ratas ac stabiles esse decernimus: & infractores earum, vel inuasores, vel diminutores, aut dispersores, venditores etiam, æterna maledictione cum Iuda proditore damnamus, ut in beata partem non habeant resurrectione; sed a beato Petro apostolo se iudicandos sciant, quando sedebit cum suis coapostolis, iudicans duodecim tribus Israel. Vobis vero, & posteris vestris regibus, committimus aduocationem & tuitionem eiusdem loci, & omnium totius Angliæ ecclesiarum, & vice nostra cum consilio episcoporum & abbatum constituatis vbique quæ iusta sunt, scientes pro hoc vos recepturos mercedem ab eo cuius regnum & imperium non desinet nec minuetur in sæculum. Valete.

Vestmonasteriū sit regie consecrationis locus, &c.

Papa concedit ut reges Angliæ, &c. constituant de ecclesiis Angliæ.

* alias per

Rex immu-
nitatem
confirmat.

Hanc igitur epistolam apostolici priuilegii placuit inferre huic nostræ confirmationi, vt secundum quod sancto Leoni prius placuerat, mihiq; præceperat concordanti, ad hoc successore eius Nicolao & eadem aut maiora mihi præcipiente. Sciant omnes futuræ generationes me pro voti prædicti absolute, peccatorumque meorum omnium remissione, & æternæ vitæ remuneratione, & pro animabus regum, tam successorum quam prædecessorum meorum, & omnium parentum meorum, & pro pace & stabilitate regni mei, & prosperitate totius Anglorum populi, loco illi omnimodam libertatem quantum ad potestatem terrenam concessisse, & quod illi de ecclesiastica hoc regia libertate statuo. Eius igitur amoris stimulo & fide plenissima ac deuotissima suffultus, cuius largiflua miseratione in cathedra regali promotus sum, cum Concilio & decreto archiepiscoporum, episcoporum, comitum, aliorumque omnium optimatum, prospiciens, hoc ipsi ecclesiæ ac habitantibus in ea, siue pertinentibus ad eam, utile fore, non solum in præsentem, sed in futuro elegi sancendum, atque perpeti stabilimento ab omnibus confirmandum, vt pro Christi honore & amore, & pro reuerentia summi apostolorum principis Petri, cuius patrocinio me ipsum commisi, & pro deuotione & veneratione sanctarum reliquiarum, quas eidem loco contuli, beatorum videlicet apostolorum, martyrum, confessorum & virginum; vt omnipotens Deus per istorum suffragia sanctorum, depulsis cunctis aduersitatibus, cum pacis & honoris sui stabilitate, ac perpetuæ tranquillitatis sublimatione, locum illum custodiat, disponat, ac protegat, & pro magna dignitate siue regali excellentia ipsius ecclesiæ, & pro quiete monachorum ibidem Deo famulantium, tantus honor eidem ecclesiæ habeatur in perpetuum & obseruetur, vt neque nos, neque successores nostri, neque quilibet episcopus, nec quicumque de iudiciaria potestate, in ipsam sacram basilicam, vel in manentes in ipsa, vel in homines, qui cum suis terris, vel qualibuscumque substantiis ad ipsam tradere, vel deuouere se voluerint, nisi per voluntatem abbatis & suorum monachorum vllam vnam quam habeant potestatem; sed sit hæc sancta mater ecclesiæ peculiaris patroni nostri domini & magni apostoli ter

ANNO
CHRISTI
1066.

B. Petri libera & absoluta ab omni inuasionem vel inquietudine omnium hominum, cuiuscumque ordinis vel potestatis esse videantur. Præterea aliud constituo atque in perpetuo confirmo, vt quisquis fugitiuorum de quocumque loco pro quacumque causa, cuiuscumque conditionis sit, ipsum sanctum locum vel procinctum eius fugiens intrauerit, immunis omnino hanc plenam libertatem consequatur.

Et refu-
gium.

Et infra. Hanc igitur chartam meæ donationis & libertatis, in die dedicationis prædictæ ecclesiæ recitari iussi coram episcopis, abbatibus, comitibus, & omnibus optimatibus Angliæ, omnique populo audiente & vidente: & secundum apostolici Leonis eiusque successoris Nicolai constitutum, excommunicari feci eos qui decretum nostrum infringerent, vel infringi permetterent, quantum in ipsis esset. Quisquis autem successorum meorum hanc donationis libertatem firmiter atque inuiolabiliter custodierit, æterna coronetur claritate, cælestisque regni plena perfruetur felicitate.

Tempus
dedicatio-
nis & da-
tionis char-
tæ.

Si quis vero, quod absit, eam destruere voluerit, vel huius nostri decreti contradictor, conuulsor & temerator extiterit, cum Iuda traditore æterno anathemati subiacet, nisi Deo & beato suo apostolo Petro digna pœnitentia satisfecerit.

Vt ergo hæc auctoritas nostris & futuris temporibus circa ipsum sanctum locum perenniter firma & inuiolata permaneat, vel per omnia tempora illæsa custodiatur atque conseruetur, & ab omnibus optimatibus nostris, & iudicibus publicis & priuatis, melius ac certius credatur, manus nostræ subscriptione subter eam decreuimus robore, & idoneos testes annotare, atque sigillo nostro iussimus sigillari.

Ego Edvvardus Dei gratia Anglorum rex hoc priuilegium iussi componere, & compositum cum signo dominicæ Crucis confirmando impressi.

Ego Edgida regina omni alacritate mentis hoc corroborauit.

Ego Stigandus sanctæ metropolis ecclesiæ Cantuariæ episcopus confirmaui.

Ego Eldredus archiepiscopus Eboracensis ecclesiæ consignauit.

Ego Vvilielmus episcopus Londoniensis ecclesiæ, ad omnia superscripta consentiens, subscripsi.

Ego Hermannus episcopus consensit & subscripsi.

Concil. Tom. 25.

Rrrr ij

Ego Vvulfvvinus episcopus consensi & subscripsi.
Ego Vvalterus episcopus consensi & subscripsi.
Ego Leofricus episcopus consensi & subscripsi.
Ego Giro episcopus consensi & subscripsi.
Ego Vvulfstanus episcopus consensi & subscripsi.
Ego Sivvardus episcopus consensi & subscripsi.
Ego Godvvicius episcopus consensi & subscripsi.
Ego Agelsius episcopus consensi & subscripsi.
Ego Edvvinus abbas consensi & subscripsi.
Ego Agelvuius abbas consensi & subscripsi.
Ego Leofricus abbas consensi & subscripsi.
Ego Baldevvinus abbas consensi & subscripsi.
Ego Vvulfvoldus abbas consensi & subscripsi.
Ego Edmundus abbas consensi & subscripsi.
Ego Reynbaldus regis cancellarius relegi & sigillauit.
Ego Osbernus regis capellanus.
Ego Petrus regis capellanus.
Ego Rodbertus capellanus.
Ego Haroldus dux.
Ego Edvvinus comes.
Ego Gud comes.
Ego Leoffevvinus comes.
Ego Markerus comes.
Ego Elgarus minister.
Ego Condius minister.
Ego Radulphus minister.
Ego Rodbertus minister.
Ego Agelnodus minister.
Ego Vvygodus minister.
Ego Adnothus minister.
Ego Vvulfricus miles.
Ego Syvvardus miles.
Ego Godricus miles.
Ego Colo miles.
Ego Vvulfvvardus miles.

Omnes consentientes subscripsimus stabilita apud Vvestmonasterium, quinto Kalendas Ianuarii, die sanctorum Innocentium, anno dominicæ incarnationis millesimo sexagesimosexto, indictione tertia, anno regni Edvvardi nobilissimi & clementissimi regis vigesimoquinto.

Ego Alfgeatus notarius ad vicem Reynbaldi regis dignitatis cancellarii, hoc privilegium scripsi & subscripsi. In Dei nomine feliciter. Amen.